

Ur askan stiger fjärde generationen

Av överstelöjtnant Anne Hedén, flygvapenledningen

Försvarsmaktsplan 1997 innebär kraftiga reduktioner för flygvapnet. Krigsorganisationen minskar. Som följd av denna minskning sker nedläggningar av tre flygförband. Trots reduktionerna ombildas dagens flygvapen till fjärde generationens flygvapen som om än i en mindre kostym kommer att innehålla moderna och effektiva flygstridskrafter.

Morgondagens flygvapen ska byggas upp utifrån tolv krigsorganiserade Gripen-divisioner. I samband med 1992 års försvarsbeslut beställdes JAS 39-flygplan till åtta divisioner. Den första Gripen-divisionen skall vara etablerad vid F 7 1997 och den andra 1998.

Tolv Gripen-divisioner innebär att flygplan till ytterligare fyra divisioner ska beställas i en delserie 3. År 2006 planeras samtliga tolv JAS 39-divisioner vara uppsatta.

Anskaffning av radarjaktroboten AMRAAM (Rb 99) fullföljs och anskaffning av en ny generation IR-robot är inplanerad. Spaningskapsel till Gripen planeras vara operativ efter 2001.

Ny Resurs – Färre StriC

Den taktiska ledningen av flygstridskrafterna omorganiseras under programplaneperioden 1997-2001 till tre flygkommandostaber och en med arbetsnamnet kallad "Central Flygresurs" (CFR). CFR ska i krig, enligt ÖB:s fördelning, förstärka respektive militärbefälhavare med såväl flygresurser som ledning av dessa.

CFR organiseras först i grundorganisationen och svarar i fred för produktionsledning av de flygande förbanden, som underställs CFR.

Påbörjad utveckling och anskaffning av StriC samt omsättning av äldre stridsledningscentraler fullföljs, varvid de första StriC tas i begränsad operativ drift i början av perioden. Antalet StriC minskar från planerade

BAKGRUND

Regeringen har gett Försvarsmakten i uppdrag att redovisa en plan för det militära försvarets utveckling 1997-2001 och en översiktlig inriktning för perioden 2002-2006. ÖB har tvingats hålla sig inom av regering och riksdag beslutad ekonomisk ram.

Försvarsmaktsplan 97 (FMP 97) är Försvarsmaktens underlag till regeringen inför det försvarsbeslut som fattats i december 1996 (FB 96). Planen lämnades till regeringen den 4 mars och redovisar Försvarsmaktens syn på det militära försvarets utveckling de närmaste fem åren samt en översiktlig inriktning för femårsperioden därefter.

Mot bakgrund av bland annat riksdagsbeslutet har Försvarsmakten i denna andra etapp lämnat ett fördjupat förslag till den närmaste utformningen av krigsorganisationen och den därav följande grundorganisationsutvecklingen. Från och med nu sker en politisk bearbetning. Regeringen lägger försvarsproposition den 20 september. Riksdagens slutliga beslut fattas i december 1996.

tio till fem. Det flygburna spanings-systemet FSR 890 organiseras i två radarflyggrupper (2x3 S 100B Argus) vid sekelskiftet. Äldre strilscentraler och sensorer avvecklas successivt.

● ● Basförbanden organiseras i 16 basbataljoner, vilket innebär att åtta basbataljoner avvecklas. Bataljonerna ska innehålla delar med hög krigsduglighet. Utöver klargöringsfunktionen ska dessa delar med hög krigsduglighet säkerställa tidig verkan med flygförbanden.

Utbyggnad till BAS 90 avseende start- och landningsmöjligheter samt flygplansplatser avstannar. Kvarstående och tillkommande behov ska planeras för återtagandet, vilket innebär att utbyggnad ska ske inom ett år efter order. Fortsatt sambandsutbyggnad och anpassning ska dock ske i syfte att kunna leda och betjäna Gripen och övriga flygsystem från krigsbaserna.

● ● JA 37-förbanden organiseras i åtta divisioner Jaktviggen. Ombeväpning från JA 37 till JAS 39 påbörjas 2001. Vid ombeväpning bibehålls från och med 2001-2002 Jaktviggen-flygplan för två JA 37-divisioner i materiell beredskap. AJS 37 Viggen och J 35 Draken utgår successivt och ombeväpning till JAS 39 Gripen sker under programplaneperioden 1997-2001.

Lätta attacksystemet (LA) avvecklas, men materielen till LA-förbanden förrådställs och bibehålls i materiell beredskap.

Omsättningen till signalspaningsförband S 102B slutförs. Systemet blir operativt under 1998.

Motorbyte genomförs på 105 flygplan SK 60.

JAS 39 Gripen.
Serieflygplan nr 21 har levererats.
Flygvapenpiloten Mats Thorbjörnsson styr med nya minispaken i näven.

ationens flygvapen

Signalspaningsflygplan S 102B Korpen

Foto: Gösta Bolander

● ● De yrkesofficerare som inte längre krävs för krigsorganisationens behov och Försvarsmaktens anpassningsförmåga avvecklas. Avvecklingen planeras ske genom *styrd avveckling* av åldersgruppen 55 år och äldre med *pensionsliknande åtgärder*. För att kunna genomföra denna personalavveckling krävs en särskild förordning från regeringen.

brist föreligger, *kompetensutvecklingsåtgärder* genomförs för att öka den enskilde civile tjänstemannens konkurrenskraft och anställningsbarhet, såväl inom som utom Försvarsmakten.

ningar i specialutbildning. (Flygtiden är endast marginellt påverkad.)

- ▶ Kraftigt reducerad förbandsutbildning.
- ▶ Krigsförbandsverksamheten reduceras med 75 procent.
- ▶ Halverad intagning till FOHS:OK. Gäller även 1999.

Personallägets utveckling av yrkesofficerare – flygvapnet

	95/1996	1997	1998	1999	2000	2001
Behov	4253	3299	3309	3309	3314	3299
Tillgång	3825	3627	3429	3351	3358	3364
Differens	-428*	328	120	42	44	65

Dagens vakansläge*

Tabellen redovisar planerade avgångar. Ingen yrkesofficer kommer att sägas upp.

För att undvika att i allt för hög grad försämra ålders- och kompetensstrukturen, krävs att Försvarsmakten i större omfattning än tidigare, erbjuder *pensionsersättning* för viss äldre personal. Diskussioner pågår med arbetsgivarverket och trygghetsstiftelsen i denna fråga.

Utöver ovanstående ska, då arbets-

ningar på grund av att arbetsbrist reduceras.

● ● Likviditetsproblemen 1997 och 1998 är på grund av den kraftiga ramsänkningen betydande. För flygvapnet innebär närtidsbesparingarna 1997 och 1998:

- ▶ Cirka 520 (15 procent) färre värnpliktiga än grund- och krigsorganisationens behov. Dessutom erhåller vissa värnpliktscategorier förkortad tjänstgöring.
- ▶ Endast cirka 10 procent av den planerade repetitionsutbildningen genomförs.

- ▶ Personalutbildningen reduceras med cirka 25 procent, vilket innebär begräns-

I arbetet inför FMP har begreppet *huvudspår* för flygvapnets grundorganisation myntats. Bakgrunden är att enligt planeringsanvisningarna förväntas en reduktion av minst tre flygflottiljer. Ett principiellt övervägande i den reducering av grundorganisationen, som är en följd av de krigsorganisatoriska nedskärningarna, är om flygvapnet ska behålla separata skolförband. Relationerna mellan flygflottiljer och skolförband kan vid gällande planeringsförutsättningar vara 6-0, 5-1 eller 4-2 där alternativet (6-0) utan separata skolförband har benämnts huvudspåret.

Infrastruktur. – Flygvapnets bas- och strilsystem utgör en betydande infrastruktur, vilken är spridd över landets yta för att medge insatser och kraftsamling i alla riktningar. Ökat antal flottiljer innebär fördelar för såväl produktion som förmåga att tidigt utveckla beredskap och eventuell mobilisering.

Personallägets utveckling av civila – flygvapnet

	95/1996	1997	1998	1999	2000	2001
Behov	3000	2460	2350	2300	2300	2300
Tillgång	3000	2870	2640	2300	2300	2300
Differens	0	410	290	0	0	0

Tabellen redovisar två års närtidsbesparingar = 700 avvecklas snarast möjligt.

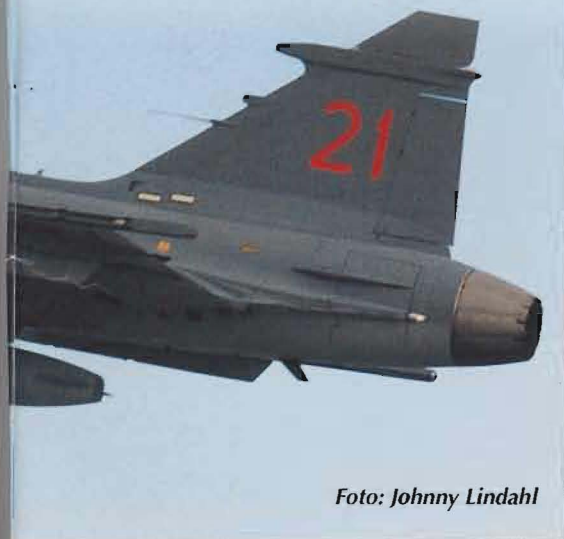

Foto: Johnny Lindahl

S 100B Argus. Radarspaningsflygplan.

Foto: Johnny Lindahl

Utbildningsvolym. – Flygvapnets Officershögskola (FOHS) och Flygvapnets Krigshögskola (FKHS) är exempel där planerade volymer gör att ett mer utnyttjande av resurser kan ske vid en samlokalisering.

Flygvapnet bedöms sannolikt inte bli större, vilket gör att vi anpassar oss i tid.

Kvalitetsutveckling

En omlokalisering av skolorna kommer att innebära begränsningar i utbildningsverksamheten under en övergångsperiod. Denna svacka varierar med avseende på skola och var utbildningen lokaliseras. Det är en strävan att långsiktigt erhålla en kvalitativ och effektiv utbildning.

Flygvapnet kännetecknas av en mycket hög utbildningskvalitet på alla områden. En utlokalisering av verksamheten bedöms inte försämra kvalitén. Skolcheferna har påpekat behovet av att hålla ihop viss skolverksamhet vid en decentralisering, vilket vi har tagit fasta på i övervägandet.

● ● Möjligheten att bedriva grundläggande flygutbildning (GFU) vid en flottilj med två tunga divisioner har belysts i särskild ordning. Bl a har ett fullskaleprov genomförts vid F 10. Sammantaget efter prov och omfattande diskussioner mellan företrädare med fackkunskap bedömer flygvapenledningen, att sådan utbildning kan genomföras med fullt godtagbar kvalitet.

På sikt kan skolverksamheten vitaliseras genom att vara kopplad till förbandsproduktionen. Det ger möjlighet att utveckla och omsätta kompetens på ett bättre sätt än idag. Vi tror också att de förband som tar emot skolor kommer att vitaliseras, därför att skolor och elever ställer krav på engagemang och kvalitet. Det innebär fördelar för bägge parter.

En grundorganisation där samtliga flottiljer producerar flyg-, bas- och strilförband ger bästa förutsättningar för en helhetssyn i utvecklingen av "FV 2000".

Flottiljer med bred verksamhet underlättar för Försvarsmakten att kunna stödja det civila samhället och därmed leva upp till den efterfrågade helhetssynen på Försvarsmaktens roll i samhället i framtiden.

Slutsatsen blir på kort sikt viss begränsning i utbildningskvalitén, men på lång sikt erhålls en kvalitetsutveckling.

Återtagning + tillväxt

Anpassning i form av återtagning (inom ett år) är centralt i planeringsanvisning-

arna. Återtagning kan komma att krävas samtidigt som omfattande beredskapsuppgifter skall utföras. Ett ökat antal flottiljer med krigsförbandsproduktion ger ökad förmåga i ett återtagnings- eller tillväxtskede.

Effektivitet. – En lokalisering av våra olika skolverksamheter till flygflottiljer ger rationaliseringseffekter. Skolorna kan utnyttja personal från produktionen och minska behovet av korttidskommenderade. Dessutom erhålls samordning av stödorganisation, vilket totalt för flygvapnet ger en rationalisering.

Samordning av förbandsproduktion och skolor medger större flexibilitet för att möta omprioriteringar på kort sikt mellan exempelvis skolverksamhet och övrig produktion.

Sammanlagt innebär ovanstående att en grundorganisation bestående av sex flygflottiljer med såväl förbands- som skolverksamhet förordas.

Tvånget att välja

F 21, F 16 och F 7 är flottiljer som har operativt stor betydelse och/eller genomförda investeringar är av sådan omfattning att de inte kan lämnas. Övervägandet mellan F 4 och F 15 innebär att av såväl operativa som ekonomiska skäl bör inte F 4 lämnas. Jämförelsen mellan F 10 och F 17 resulterar i att F 17 inte bör lämnas av ekonomiska och produktions-skäl.

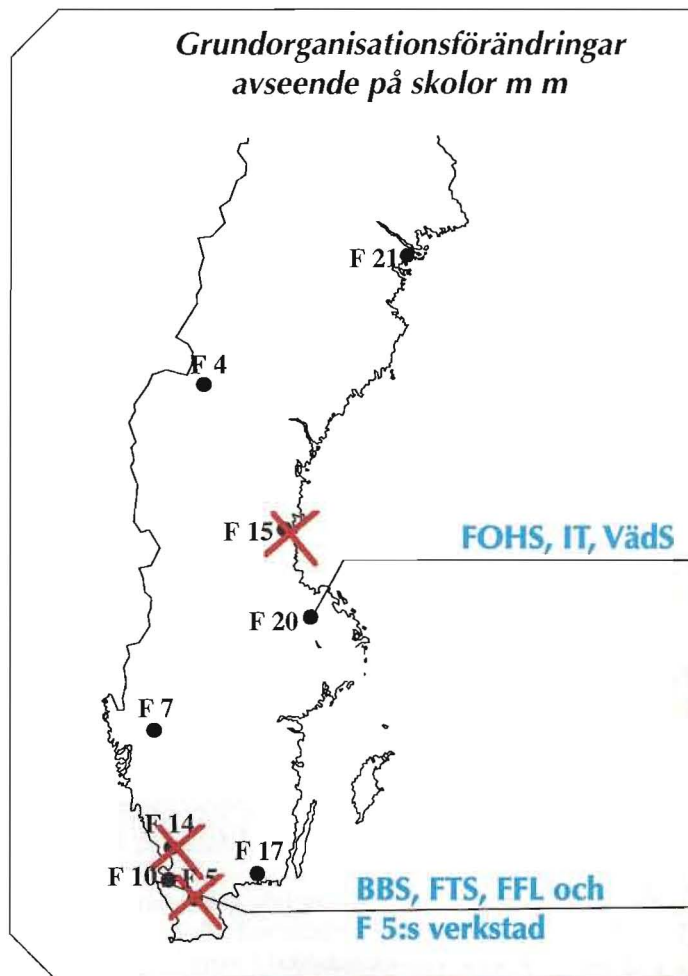
För att föreslå ytterligare en flottilj-avveckling bör därför alternativet F 10 och F 15 övervägas.

Alternativjämförelsen mellan F 10 och F 15 har givit nedanstående resultat, varvid de viktigaste faktorerna vid alternativgranskningen är:

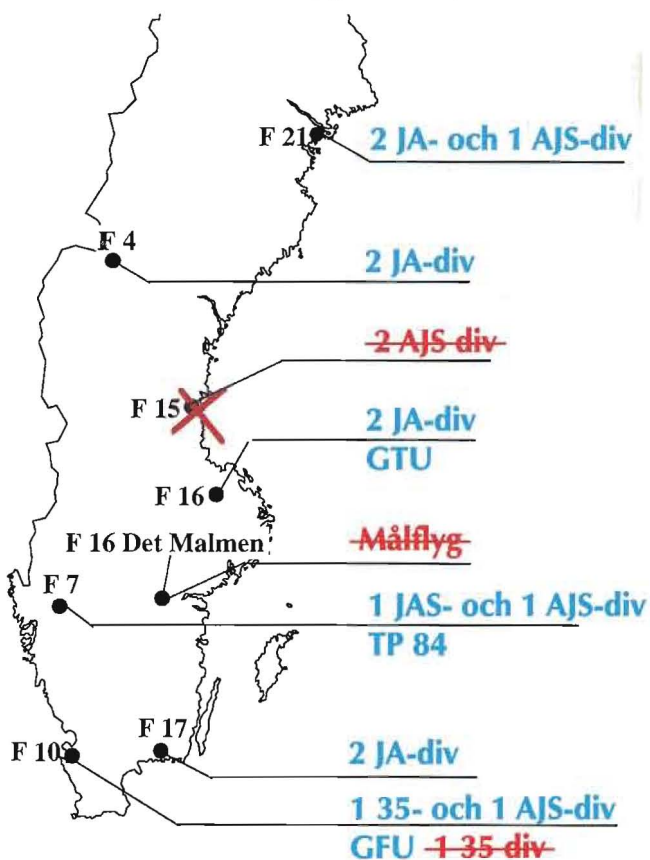
- Att kunna flytta den grundläggande flygutbildningen med bibehållen kvalitet och flygsäkerhet.

Flygutbildning av nya piloter till flygvapnet har sedan "urminnestider" skett vid F 5/Ljungbyhed. Nu ser det ut som om den sagan är all. Skall man tro bilden är det knappt man vill höra talas om det.

Grundorganisationsförändringar avseende på skolor m m

Grundorganisationsförändringar avseende flygförband, 1997

Förändringar – skolor

IT-skolan lokaliseras till F 20 Uppsala. Det finns starka kopplingar till fackskolan StrilS. Ett tekniskt centrum för flygvapnets ledningssystem (TCL) planeras att upprättas vid F 20.

Den framtida utbildningsvolymen beträffande vår officershögskola FOHS och krigshögskola FKHS gör att en samlokalisering bedöms ge effektivitetsvinster i form av samutnyttjande av lokaler och personal. Dessutom kan en sammanhållen officersutbildning, vad avser allmänna utbildningskedena till och med kaptensnivån, ge förutsättningar för bra och pedagogiskt stegrad utbildning inom och mellan FOHS och FKHS. Väderskolan (VädS) lokaliseras till F 20/Uppsala p g a närhet till universitetet (med meteorologutbildning) och flygvapenledningens väderavdelning.

Med hänsyn till att JAS 39 Gripen befinner sig i ett inskolningskedje är säkerställandet av den tekniska utbildningen viktig. FTS (Flygvapnets tekniska skola) bör därför om möjligt placeras på en tidig Gripen-flottilj. F 10 uppfyller det kravet samtidigt som risken minskar att personal med specialistkompetens försvinner.

BBS (Basbefälsskolan) har goda utbildningsbetingelser vid F 10. Markskolorna kan därmed sammanhållas, vilket är rationellt på sikt.

FFL (Flygledarskolan) lokaliseras till F 10 för att få samlokalisering med den grundläggande flygutbildningen (GFU) och BBS samt närhet till flygplatsen Sturup.

F 5:s verkstad samlokaliseras med GFU vid F 10.

● ● Den grundläggande flygutbildningen (GFU) kan p g a kravet på korsande banor enbart bedrivas vid F 10 och F 16. F 7 är inte lämpligt med tanke på kommande JAS 39-verksamhet. F 10 är härvidlag bäst, då man därigenom säkerställer att arvet från F 5 tillvaratas. Dessutom utgör (F 5:s) Ljungbyheds bansystem en potential som satellitbas, om flygutbildningen under tidsbegränsande perioder behöver ökas utöver krigsorganisationens normala omsättningsbehov.

GTU1 och GTU2 sammanslås till "GTU ny" vilken lokaliseras till Uppsala, F 16.

För närvarande pågår (på uppdrag av regeringen) en särskild utredning avseende TFHS (Trafikflygarhögskolan) framtid. Framtida verksamhet vid TFHS påverkar inte övervägandet av F 5. Ställningstagandet till lokaliseringen av transportflygutbildningen tas när beslut fattats om TFHS. ■

- ▶ Att kunna rekrytera, utbilda och vidareutveckla personalen samt underlätta personalrörligheten.
- ▶ Luftrum.

Fördelar

- F10**
- Säkra flygutbildning (arv, utvecklingspotential)
 - Personalrekrytering
 - Infrastruktur (Ledn/Stril/sb)
 - Huvudspåret (F 5/F 14 bort)
 - Koncession tre Gripen-divisioner

- F15**
- Baslinjeproduktion
 - Luftrum
 - Flottilj i infrastruktur

Ej alternativskiljande

- Ekonomi
- Operativa krav
- JAS 39 Gripen

Förslag: F 10 behålls

*Som resultat av föreslagna förändringar faller följande kort ut:
F 10 blir andra Gripen-flottilj (3:dje + 4:de JAS 39-divisionerna).
F 21 blir tredje Gripen-flottilj (AJS-divisionen byts mot femte JAS 39-divisionen).*

Sveriges dåliga ekonomi amputerar försvaret

13 flygdivisioner, 13 armébrigader, 24 ytstridsfartyg och 9 ubåtar – så kommer den nya Försvarsmakten att se ut enligt ÖB:s Försvarsmaktsplan 97 som överlämnats till regeringen. Ett antal förband och enheter läggs ned eller flyttas. 4 000 anställda måste lämna Försvarsmakten.

Riksdagens beslut den 6 december 1995 om en sänkning av försvarsanslagen med 13 miljarder kronor under den kommande femårsperioden innebär en kraftig reduktion av vår krigsorganisation. Inklusiv tidigare reduceringar innebär det att Försvarsmakten

fram till år 2001 tvingas minska kostnaderna med cirka 39 miljarder.

Planen innebär i huvudsak en total avveckling i garnisonsorterna: Falun, Fårösund, Halmstad, Karlsborg, Ljungbyhed, Söderhamn och Södertälje.

Värnpliktsutbildning om minst 7,5 månader bör behållas. Tre månaders värnplikt för placering i krigsförbanden har övervägts men förkastats. Tre månaders utbildning för placering i Hemvärnet bör utredas. – Antalet reservofficerare behöver inte minskas.

Av Försvarsmaktens Fulo-avdelning

Den försvarsmakt som blir resultatet av denna plan kan i nuvarande omvärldsläge svara mot de krav regeringen ställt vad gäller förmåga att hävda vår territoriella integritet och lösa internationella uppgifter samt stödja det civila samhället. Försvarsmakten kan slå ett angrepp mot Sverige, där angriparen har begränsade mål.

– Försvarsmaktsplanen har tagits fram utifrån strikt militära utgångspunkter, säger överbefälhavare Owe Wiktorin.

– Den allvarligaste konsekvensen av de ekonomiska nedskärningarna är att Sverige inte kommer att ha ett försvar med tillräcklig omedelbar verkan. Försvarsförmågan finns inte genast tillgänglig utan bygger på anpassning. Förutsättningen är att vi tidigt uppfattar signaler från omvärlden och tyder dem rätt samt att vi i tid kan vidta upprustningsåtgärder.

ligger till grund för FMP 97 utgör 13 miljarder kronor för den kommande femårsperioden. Resterande belopp utgörs av ramsänkningar efter försvarsbeslutet 1992, ändrade budgetförutsättningar och kronans värdeminskning.

De långsiktiga konsekvenserna av de ekonomiska reduceringarna blir därför att nästan 25 procent av den krigsorganisation som beslutades i 1992 års försvarsbeslut måste avvecklas. Detta kommer att medföra omfattande reduceringar i grundorganisationen.

För att klara den kraftiga ramreduceringen 1997 – cirka sex miljarder kronor – måste omfattande inskränkningar i verksamheten ske. Bland annat reduceras värnpliktsutbildningen både vad avser grund- och repetitionsutbildning.

seras. Ett för Försvarsmakten gemensamt operativt ledningssystem utvecklas och införs.

Armén

Fördelningsförband. – Fördelningsförbanden omfattar lednings- och stödförband för att samordna flera brigaders strid. Fördelningsförbanden utgörs bl a av jägar-, artilleri-, luftvärns-, ingenjör-, helikopter-, militärpolis-, sjukvårds- och trafikförband. Antalet fördelningsförband minskas i takt med att brigaderna blir färre, från nuvarande sex till tre fördelningsstaber.

Kvaliteten i de kvarvarande förbanden höjs. Inom ledningsfunktionen införs ett nytt sambandssystem, Telesystem 9000, och ett nytt datorstött ledningssystem. Artillerilokaliseringssradar Arthur anskaffas. Pjäsmaterielen inom artilleriet moderniseras och kvalificerad pansarbrytande ammunition, Bonus, införs. Luftvärnsrobotförbanden moderniseras. Utvecklingen av luftvärnsroboten 23 Bamse fortsätter och tillförs krigsorganisationen efter sekelskiftet. Fältarbetsförbanden tillförs nya snabbbyggda broar och ny minrjö-

ningsmateriel. Antalet förband för ammunitionsröjning ökar. Nya transporthelikoptrar anskaffas som ersättning för utgående (HKP).

13 armébrigader vidmakthålls, varav en på Gotland. Totalt tre brigader avvecklas.

● Brigaderna utvecklas och moderniseras efter hand genom att förbandens eldkraft, skydd och rörlighet förbättras. Brigadernas lednings- och mörkerstridsförmåga förbättras, främst hos de brigader som utrustas med nya stridsvagnar 121/122 Leopard och stridsfordon 90. Brigadernas luftvärnsförmåga förbättras successivt och sjukvårdsfunktionen förstärks. Ett antal av brigaderna grundutbildas för strid under vinterförhållanden i Norrland.

● Infanteri- och norrlandsbrigaderna får tre typer av splitterkyddade fordon: stridsfordon 90, pansarbandvagn 401 (MT-LB) och 501 (BMP-1). Huvuddelen av skyttebataljonerna kan därigenom splitterskyddas. Fem av brigaderna får moderna stridsvagnar.

● Två mekaniserade brigader – Skövde respektive Boden – utrustas med nya Leopardstridsvagnar och stridsfordon 90 med början under 1997. Tre mekaniserade brigader tillförs

Minus 39 miljarder

Med utgångspunkt från förutsättningarna i 1992 års försvarsbeslut uppgår den ekonomiska ram- och köpkraftsminskningen under perioden 1992-2001 till närmare 39 miljarder kronor. – Den formella sänkningen av försvarsanslagen som

Operativa lednings- & underhållsförband

Ledningsorganisationen minskar genom att militärområdestabernas grundorganisation reduceras. Antalet underhållsförband reduceras i takt med att andra förband avvecklas. Nya signalspaningsförband organi-

begagnade Leopardstridsvagnar och en mekaniserad brigad behåller stridsvagn 104 Centurion.

Marinen

Marinens lednings- och underhållsforband vidmakthålls och utvecklas mot större flexibilitet. Marina ledningssystem utvecklas och anskaffas samordnat med andra program. Ytterligare samordning med Kustbevakningen, Sjöfartsverket och Luftfartsverket eftersträvas. Norrlandskustens och Väst kustens marinkommandon reduceras.

● Utvecklingen för Försvarsmaktens samtliga helikopterförband utreds och underlag lämnas till regeringen i augusti 1996. Det lätta helikoptersystemet HKP 6 avvecklas vid sekelskiftet. Nya helikoptrar anskaffas efter år 2001, som ersättning för HKP 4.

● Antalet ytstridsfartyg reduceras under försvarsbeslutsperioden från 30 till 24, för att på sikt bli 20. *Ytstridsfartyg 2000* anskaffas och tillförs krigsorganisationen med början år 2003. Luftvärnsförmågan förbättras och robotsystemen för sjömålsbekämpning modifieras.

Mineringsfunktionen vidmakthålls. Fyra minröjningsfartyg, typ Styrsö, tillförs som ersättning för äldre minsvepare. Minröjningsfartyg, typ Landsort, moderniseras.

Äldre ubåtar typ Sjöormen avvecklas och ersätts med ny ubåt typ Gotland. Totalt nio ubåtar bibehålls. *Nya torpeder* anskaffas.

● Två rörliga kustartilleribrigadledningar med brigadledningsförband organiseras för ledning av bl a rörliga kustförsvarsförband. Luftförsvarsförmågan förbättras genom tillförsel av luftvärnsrobotsystem. Kustartilleribataljonerna vidmakthålls och modifieras. Tillsvidare erhåller fyra amfibiebataljoner ny båtmaterial. Större delen av de fasta kustförsvarsförbanden utgår ur krigsorganisationen och avvecklas på sikt.

Personalavveckling

De omstruktureringar som beslutades 1992 har inneburit stora förändringar för Försvarsmaktens personal. Nedläggningar och flyttning av verksamheter har ägt rum, men

också utveckling av organisation och materiel.

Antalet **yrkesofficerare** reduceras nu med *cirka 2 000*. Antalet officerare minskar dock inte i samma omfattning som organisationen i övrigt. Orsakerna härtill är bland annat den tekniska utvecklingen och kravet på anpassningsförmåga. Kvaliteten i officerskåren måste samtidigt säkerställas.

Omfattande rekryteringsbegränsningar har gjorts 1992-1995, vilket har inneburit en något för

högt medelålder inom officerskåren. Det totala behovet av att omsätta personal blir därför större än den ovan nämnda minskningen på 2 000, eftersom viss rekrytering samtidigt måste upprätthållas. Av ekonomiska skäl måste emellertid rekryteringen begränsas även under de närmaste tre åren.

För att få en bra åldersstruktur föreslås att officerare med fullmakt, som fyller 55 år eller mer under perioden fram till och med år 2001, *erbjuds pension* samtidigt som de står till Försvarsmaktens förfogande under en övergångsperiod.

Civil personal påverkas också (*cirka 2000*) av den avveckling av förband och skolor som sker. Även bland de civila finns en sned ålders- och kompetensstruktur. *65 procent av de civilanställda är 45 år och äldre*. Diskussioner förs med Statens arbetsgivarverk med flera om möjlighet att *erbjuda särskild pensionsersättning* till de äldsta.

Antalet **reservofficerare** behöver inte minska. Reservofficerarna är en viktig grupp för att åstadkomma anpassningsförmåga. Deras tjänstgöringskyldighet måste dock justeras till den minskade krigsorganisationen.

Vpl-utbildning

Det primära syftet med värnpliktsystemet är att förse krigsforbanden med välutbildad personal. Den allmänna totalförsvarsplikten har stor betydelse för den folkliga förankringen och för synen på det militära försvaret som en integrerad del av det svenska samhället.

Eftersom FB 96 innebär att många krigsforband läggs ned kommer det att finnas många utbildade värnpliktiga. Därför kan antalet som grundutbildas under 1997 och 1998 minska med cirka 6 000 per år, utan allvarliga konsekvenser för krigsdugligheten.

Riksdagen lade 1972 fast att grundutbildningens längd skulle vara minst 7,5 månader. Korttidsutbildning i tre månader har övervägts men förkastats. Motivet är främst att utbildningen *inte kan medföra krigsplacering* i stridande förband. Där emot finns det anledning att vidare utreda korttidsutbildning i tre månader med placerings- och obligatorisk vidareutbildning i Hemvärnet.

Anpassning

Regeringen anger att *alla förband inte behöver ha full krigsduglighet* i dagsläget, men ska kunna uppnå det inom *högst ett år*. Detta benämns **återtagning**.

För att på lång sikt ha handlingsfrihet att anpassa förmågan till förändrade och ökade uppgifter kan långsiktiga åtgärder vidtas – en ökning av organisationen och dess kvalitet. Detta benämns **tillväxt**.

Förmågan till anpassning är beroende dels av den befintliga krigsorganisationens storlek, dels av landets **försvarsindustriella förmåga**. ■

